

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

***70840301 – Veterinariya sanitariyasi, veterinar-sanitarlik
ekspertizasi va chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash
gigiyenasi magistratura mutaxassisligining***

MALAKA TALABI

Toshkent 2024

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar
universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024-yil "01" — 08 — dagi 247 -sonli buyrug'i bilan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur malaka talablari "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlari va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	Umumiy tavsifi.....	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo'llanishi	4
1.1.2.	Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarning obyektlari.....	5
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarning turlari.....	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalari.....	5
2.	Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar	7
3.	Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.....	8
4.	Fanlar katalogining tuzilishi.....	8
	Bibliografik ma'lumotlar	10
	Kelishuv varag'i	11

1. Umumiy tavsifi

70840301 – Veterinariya sanitariyasi, veterinar-sanitarlik ekspertizasi va chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash gigiyenasi magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlash kunduzgi ta'lim shaklida amalga oshiriladi. Magistratura dasturining me'yoriy muddati 2 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talablari 70840301 – Veterinariya sanitariyasi, veterinar-sanitarlik ekspertizasi va chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash gigiyenasi magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur magistratura mutaxassisligi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish va yangilash uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv-uslubiy boshqarma (bo'limi) boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

magistratura mutaxassisligining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim muassasasining talabalari;

magistratura bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta'lim muassasasini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli Davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilotlar hamda korxonalar;

oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirayotgan bakalavriat bitiruvchilari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarning tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

Veterinariya sohasidagi mutaxassislik bo'lib, barcha ta'lim muassasalarida mutaxassislikka oid fanlarni o'qitish, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy tadqiqot institutlari, markazlari, ilmiy ishlab chiqarish birlashmalarida ilmiy tadqiqot faoliyatini yuritish, turli mulkchilik shaklidagi korxonalarida, markaziy va mahalliy davlat boshqaruvi organlarida, Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo'mitasida, davlat chegarasi va transportdagi davlat veterinariya nazorat boshqarmalarida, viloyat veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari, shahar va tumanlarning veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlarida, respublika, viloyat, tuman va shaharlarning hayvonlar kasalliklari tashxisi va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazlarida hamda idoraviy, ishlab chiqarish va xususiy veterinariya xizmati tashkilotlarida, mudofaa vazirligi chegara qo'shinlari hamda bojxona qo'mitasi idoralarida, shuningdek veterinariya tarmoqlari va sohalarini rivojlantirishda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, istiqbolini belgilashga, kasbiy ko'nikmaga, mutasaddilik qobiliyatiga yo'naltirilgan inson faoliyatining vositalari, usullari va uslublarining majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning obyektlari.

oliy ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta'lim muassasalarida pedagogik faoliyat;
fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida, markazlarida hamda oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyati va jarayonlari;
qishloq xo'jaligi vazirligi huzuridagi Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo'mitasi va uning tasarrufidagi barcha veterinariya ob'ektlari;
chegaraz va transportdagi davlat veterinariya nazorat boshqarmalarida;
respublika, viloyat, tuman va shaharlarning hayvonlar kasalliklariga tashhisi va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazlarida;
mudofaa vazirligi, chegara qo'shinlari hamda bojxona qo'mitasi idoralarida;
veterinariya sanitariya ekspertizasida ishlatiladigan laboratoriya diagnostik asbob-uskunalar, ilmiy-tadqiqot jarayonlari;
regional diagnostik laboratoriyalari;

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarning turlari:

- ilmiy-tadqiqot;
- pedagogik;
- tashkiliy-boshqaruv;
- ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish;
- axborot-tahliliy faoliyat;
- tadbirkorlik;

1.2.4. Kasbiy vazifalar.

70840301 – Veterinariya sanitariyasi, veterinar-sanitarlik ekspertizasi va chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash gigiyenasi mutaxassisligi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatda:

ilmiy faoliyatni tashkil qilish;
ilmiy, amaliy tadqiqotlarni o'tkazish, tajriba natijalarini tahlil qilish va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, ilmiy yangiliklarni amaliyotga tavsiya etish;
ilmiy maqolalar, tezislari va risolalar tayyorlashda ishtirok etish, o'tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha ilmiy sharhlarni va bibliografiyalarni tuzish;
ilmiy adabiyotlar va internet tarmog'ida eng yangi ilmiy, konstruktorlik, texnologik va ekspluatatsion yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;
ilmiy seminar va konferensiyalarni tashkil etish, o'tkazish hamda faol ishtirok etish;
mos mutaxassislik mavzusi bo'yicha ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual va nazariy modellarini ishlab chiqish;

ilmiy mahorati hamda malakasini muntazam oshirib borish.

Pedagogik faoliyatda:

oliy ta'lim, professional ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish muassasalarida mutaxassisligi bo'yicha pedagogik va o'quv-uslubiy faoliyat yuritish;

o'quv jarayonini tashkil qilish, zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan, o'qitishning texnik vositalaridan foydalanib o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish;

ma'ruzalar, uslubiy qo'llanmalar va o'quv adabiyotlarini tayyorlash hamda tahrir qilishda ishtrok etish;

elektron (e-learning), mobil (m-learning), masofaviy axborot texnologiya va o'quv-metodik majmualarni mukammal o'zlashtirish;

pedagogik mahorati hamda malakasini muntazam oshirib borish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatda:

tashkilot va korxonalar faoliyatini strategik rivojlantirishda zamonaviy bilimlarni qo'llash orqali boshqarish;

tashkilot, korxona va ularning alohida bo'linmalari tashkiliy tuzilmasini optimallashtirish, xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshirib borishni tashkil qilish va boshqarish, mehnat salohiyatidan samarali foydalanishni rejalashtirish, mehnatni rag'batlantirish tizimini yo'lga qo'yish;

birlamchi ishlab chiqaruvchi bo'g'in ishini tashkil qilish va uni boshqarish;

bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baholash;

kasbga oid muammolar yechimlarini amaliyotga tadbiq etish, ishlab chiqarish jarayonida sifatni boshqarish;

korxonalar tashkiliy-boshqaruv faoliyatida qabul qilinadigan qarorlarni ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik mezonlari asosida ishlab chiqishda hamda qarorlarni muqobil variantini tanlab olishni asoslashda ishtirok etish;

zamonaviy axborot texnologiyalardan boshqaruvda foydalanish;

atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish.

Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish:

veterinariya korxonalari faoliyatini rejalashtirishda ishtirok etish;

shaxsiy yordamchi, dehqon, fermer va shirkat xo'jaliklari, parrandachilik fabrikalari va fermalarida veterinariya faoliyatini rejalashtirishda ishtirok etish;

dehqon bozorlari va savdo yarmarkalarida sotilayotgan dehqonchilik va chorvachilik mahsulotlarini tekshirish bo'yicha zamonaviy veterinariya-sanitariya ekspertiza xizmatini ko'rsatish;

oziq-ovqat mahsulotlarini zamonaviy usullardan foydalangan holda tekshirish;

veterinariya muassasalarida veterinariya sanitariya ekspertizasi ishini rejalashtirish, tashkil etish va kasbga oid hujjatlarni to'g'ri rasmiylashtirish;

chorvachilik xo'jaliklarida veterinariya sanitariya tadbirlarini tashkil etish;

veterinariya-sanitariya ekspertizasi hisob-kitobi va hisoboti hujjatlaridan foydalangan holda tuman, shahar, viloyat yoki Respublikada oziq-ovqat mahsulotlarini ekspertizasi bo'yicha ishlarni tashkillashtirish;

odamlar va hayvonlar o'rtasida oziq-ovqat mahsulotlari orqali tarqaladigan kasalliklarini oldini olish chora - tadbirlarini ishlab chiqish va o'tkazish;

hayvonot va o'simlik oziq-ovqat mahsulotlarini laboratoriya sharoitida tekshirish ishlarini tashkillashtirish;

oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi nazoratini taminlash;

go'sht va go'sht mahsulotlari, sut va sut mahsulotlari, yog', tuxum, asal, baliq, meva-sabzavot, poliz va don mahsulotlarini veterinariya sanitariya ekspertizasi tekshirish ishlarini o'tkazish;

veterinariya korxonalarining biznes loyihasini ishlab chiqish va tahlil qilish;

veterinariya korxonalarining eksport va import faoliyatini tahlil etish;

tabiiy resurslarni muhofaza qilish va hayot faoliyati xavfsizligi qoidalarini ta'minlash.

Axborot-tahliliy faoliyatda:

loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

Tadbirkorlik:

yangi biznes-loyihalarni shakllantirish va amalga oshirish;

biznesni tashkil etish, biznes-rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar.

o'qitishning ilg'or, zamonaviy texnologiyasini bilish va undan kasb faoliyatida zamonaviy ilmiy asosda foydalana olish;

pedagogik faoliyatda axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanishni hamda veterinariyaga oid fanlarni o'qitishning mazmuni, shakl, metod va vositalarini bilish;

olingan kasbiy tajribani tanqidiy ko'rib chiqish, o'z-o'zini rivojlantirish, malaka oshirish va o'z kasbiy faoliyatining turi hamda xarakterini o'zgartirishga qodir bo'lishi;

yangi bilimlarni mustaqil egallashi, o'z ustida ishlashi va mehnati faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

raqamlashtirish jarayonida me'yoriy hujjatlardan foydalana olish, sohani raqamlashtirish sharoitida ma'lumotlarni qayta ishlashning asosiy usullari va vositalarini o'zlashtirish, intellektual boshqaruv tizimlarida ishlash ko'nikmalariga ega bo'lish;

bulutli texnologiyalardan foydalana olish, buyumlar internet texnologiyasining mohiyati va ahamiyatini tushunish, telemeditsina, telekonferensiya va videoaloqa bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lish, raqamlashtirish sharoitida axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish;

ilmiy-tadqiqot metodologiyasi va ilmiy-amaliy tadqiqotlar olib borish, tajriba natijalarini qayta ishlash va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish;

veterinariya sohasiga oid ilmiy muammolarni mustaqil tahlil qila olish, ilmiy maqolalar tayyorlash va tahrir qilish, ilmiy seminar, konferensiya va simpoziumlarni tashkillashtirishda ishtirok etish;

ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, ilmiy tadqiqot ishlari natijalarini rasmiylashtirish va joriy qilish, tadqiqot olib borish ko'nikmalariga ega bo'lish;

chorvachilikda olinadigan oziq-ovqat mahsulotlarini sanitariya jihatdan baholashni ilmiy tomondan asoslash, amaliyotga tavsiya qila olish. Mahsulotlarni qayta ishlash texnologiyasini va uning sanitariya gigiyenik qoidalarini hamda barcha turdagi oziq-ovqat mahsulotlarini tekshirish usullarini va sanitariya jihatdan baholash ko'nikmalariga ega bo'lishi;

nizoli vaziyatlarda sud veterinariya sanitariya ishini ilmiy jihatdan to'g'ri baholash va amaliyotga tavsiya qila olish. Ziddiyatli vaziyatlarda mahsulotni tarkibini

fizik-kimyoviy jihatdan o'rganish va veterinariya sanitariya tomonidan to'g'ri tahlil qilish ko'nikmalariga ega bo'lish;

bojxona o'tkazish punktlarida qishloq xo'jalik hayvonlari va ulardan keladigan oziq-ovqat mahsulotlarini xalqaro davlat standartlari asosida tekshirish, nazorat qilishni nazariy va amaliy ko'nikmalariga ega bo'lish;

zaharli moddalarning tasnifi, zaharlanishlarning patogenezi, simptomlari, tashxisi, davolash va oldini olishning umumiy tamoyillarini bilishi, oziq-ovqat toksinlarini organizmdagi metabolizmini ilmiy asoslash ko'nikmasiga va ularni tahlil qilib baholash malakasiga ega bo'lish;

barcha turdagi qishloq xo'jalik va o'simlik oziq-ovqat mahsulotlarini sifatini tekshirish usullari hamda bu mahsulotlarni ishlab chiqish texnologik asoslari va standartizatsiyasiga mos professional xizmatlarini ko'rsatishni tashkil qilish bo'yicha nazariy va amaliy ko'nikmalariga ega bo'lish.

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Amaliyot ilmiy-pedagogik ish va ilmiy tajriba orttirish bo'yicha tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi.

Ta'lim mutaxassisligi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

Ilmiy-pedagogik ish;

Ilmiy amaliyot (tajriba orttirish)

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semestr
1.00		MAJBURIY FANLAR	1380	46	
1.01	SRT1104	Sohada raqamli texnologiyalar	120	4	1
1.02	ITM1104	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi	120	4	1
1.03	MFO'M1104	Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi	120	4	1
1.04	CHMVSEINA 1108	Chorvachilik mahsulotlarini veterinariya sanitariya ekspertizasining ilmiy va nazariy asoslari	240	8	1,2
1.05	HMSVSEINA 1108	Hayvonot mahsulotlarini sud veterinariya sanitariya ekspertizasining ilmiy va nazariy asoslari	240	8	1,2
1.06	BAVSN1206	Bojxona amaliyotlarida veterinariya sanitariya nazorati	180	6	2
1.07	KT1206	Klinik toksikologiya	180	6	2
1.08	OOMXNINA 1306	Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi nazoratining ilmiy va nazariy asoslari	180	6	3
2.00		TANLOV FANLARI	420	14	
		Tanlov fanlar (3 ta fan)	420	14	1,2,3
		Jami:	1800	60	

70840301 – Veterinariya sanitariyasi, veterinar-sanitarlik ekspertizasi va chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash gigiyenasi magistratura mutaxassisligi

Kvalifikatsiyasi		Veterinar, pedagog-tadqiqotchi			
3.00	Jami	Ilmiy faoliyat	1800	60	
3.01		Ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash hamda himoya qilish	1080	36	1,2,3,4
3.02		Ilmiy-pedagogik ish	540	18	1,2,3,4
3.03		Ilmiy amaliyot (tajriba olttirish)	180	6	4
		Jami:	1800	60	
		HAMMASI	3600	120	

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat ob'ekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistraturaning o'quv reja va fan dasturi (magistratura dasturi), profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, kredit, modul, o'quv reja, fan dasturi, o'quv jarayoni, malakaviy amaliyoti, bitiruv malakaviy ish, baholash, ichki nazorat, yakuniy davlat nazorati, davlat-jamoatchilik nazorati, tashqi nazorat, moddiy-texnik baza, davlat attestatsiyasi, mustaqil ta'lim, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, ta'lim sifati nazorati, profil, ishlab chiqarish, ilmiy-tadqiqot jarayonlari, veterinariya ta'lim sohasi, Qishloq xo'jaligi vazirligi, Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo'mitasi, veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari, veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlari, hayvonlar kasalliklari tashxisi va oziq ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazi, veterinariya sanitariya ekspertiza laboratoriyalari, qishloq xo'jalik hayvonlari, uy hayvonlari, mo'ynali hayvonlar, parrandalar, baliqlar, asalarilar, ekzotik va yovvoyi hayvonlar, yuqumsiz kasalliklar, infeksiyon kasalliklar, parazitlar kasalliklar, go'sht va go'sht mahsulotlari, sut va sut mahsulotlari, yog', tuxum, asal, baliq, meva-sabzavot, poliz va don mahsulotlari, diagnostik asbob-uskunalar, reaktivlar, biopreparatlar, ilmiy boshqarish, axborot-kommunikativ tizimlar, zamonaviy tadqiqot metodlari, axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalar, modellar va modellash, fan ishchi dasturlari, ilmiy-tadqiqotlar, virtual elektron bilim manbalari.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILDI:

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti

Rektor X.B. Yunusov

2024-yil " " "

M.O'.

KELISHILDI:

**O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Oliy ta'limni rivojlantirish
tadqiqotlari markazi**

Direktor M. Boltabayev

2024-yil " " "

M.O'.

**Toshkent davlat agrar
universiteti**

Birinchi prorektor S.Y. Islomov

2024-yil " " "

M.O'.

O'zbekiston Respublikasi

**Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish
qo'mitasi**

Rais B.T. Norqobilov

2024-yil " " "

M.O'.

**Veterinariya ilmiy-tadqiqot
instituti**

Direktor B.A. Elmurodov

2024-yil " " "

M.O'.

**Veterinariya dori vositalari va ozuqabop
qo'shimchalar sifati va muomalasi bo'yicha
davlat ilmiy markazi**

direktor S.S. Oqqiyev

2024-yil " " "

M.O'.

"JIZZAX ORGANIC" MCHJ XK

direktori A.A. Kaziyeu

2024-yil " " "

M.O'.